

Anonymizovaná verze

Překlad

C-566/19 - 1

Věc C-566/19

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

25. července 2019

Předkládající soud:

Cour d'appel (chambre du conseil) (Odvolací soud, vyšetřovací senát, Lucembursko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

9. července 2019

Navrhovatelka:

JR

(OMISSIS)

LA CHAMBRE DU CONSEIL DE LA COUR D'APPEL (VYŠETŘOVACÍ SENÁT ODVOLACÍHO SOUDU)

Prohlášením ze dne 19. června 2019 v kanceláři tribunal d'arrondissement à Luxembourg (obvodní soud v Lucemburku) podala JR řádně odvolání proti usnesení vydanému téhož dne chambre du conseil du tribunal d'arrondissement (vyšetřovací senát obvodního soudu), *(OMISSIS)* v němž:

- prohlašuje, že je nepřislusný k rozhodnutí o návrhu na prohlášení neplatnosti evropského zatýkacího rozkazu vystaveného vůči JR,

(OMISSIS)

prohlašuje, že je třeba předat JR francouzským orgánům za účelem trestního stíhání pro trestné činy uvedené v evropském zatýkacím rozkazu ze dne 24. dubna 2019, který vydala Virginie BRELURUT, náměstkyně státního zástupce při Parquet du Tribunal de Grande Instance de Lyon (státní zastupitelství soudu prvního stupně v Lyonu).

(OMISSIS)

Navrhovatelka má na prvním místě za to, že její předání musí být zamítnuto vzhledem k tomu, že vyšetřovací senát soudu prvního stupně nerozhodl v zákonné lhůtě. Dále navrhuje zrušení evropského zatýkacího rozkazu z důvodu, že justiční orgán, který evropský zatýkací rozkaz vystavil, není „justičním orgánem“ ve smyslu čl. 6 odst. 1 rámcového rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002, protože francouzské státní zastupitelství mohlo podle navrhovatelky podléhat nepřímým pokynům od výkonné moci, tedy vměšování, které by bylo v rozporu s kritérii stanovenými Soudním dvorem Evropské unie (SD EU), který zakazuje jakékoliv ovlivňování, ať již přímé či nepřímé, orgánu vystavujícího evropský zatýkací rozkaz, ze strany moci výkonné. Podpůrně navrhuje, aby byla SD EU předložena žádost o rozhodnutí o předběžné otázce.

Zástupce nejvyššího státního zastupitelství navrhuje, aby byly vznesené odvolací důvody zamítnuty. Navrhuje, aby bylo rozhodnuto, že vystavující orgán, i když je státním zastupitelstvím, splňuje kritérium nezávislosti stanovené SD EU. Má však za to, že v případě sebemenší pochybnosti o tomto kritériu musí být předběžná otázka položena.

(OMISSIS) (OMISSIS) [Zamítnutí prvního odvolacího důvodu založeného na zákonné lhůtě].

Soudní dvůr EU vyložil pojem „vystavující justiční orgán“ ve dvou rozsudcích ze dne 27. května 2019 dle čl. 6 odst. 1 rámcového rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy, ve znění rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009 [rozsudky ze dne 27. května 2019, OG a PI (státní zastupitelství v Lübecku a Cvikově), C-508/18 a C-82/19 PPU, EU:C:2019:456 a PF (nejvyšší státní zástupce Litvy), C-509/18, EU:C:2019:457].

Uvedl, že:

- ačkoliv mohou členské státy v souladu se zásadou procesní autonomie určit podle svého vnitrostátního práva „justiční orgán“, který je příslušný pro vydání evropského zatýkacího rozkazu, nemůže být smysl a dosah tohoto pojmu ponechán na posouzení jednotlivých členských států,
- výraz „justiční orgán“ nacházející se v uvedeném ustanovení se neomezuje pouze na označení soudců či soudů členského státu, ale umožňuje širěji zahrnout orgány účastníci se výkonu trestního soudnictví tohoto členského státu, na rozdíl zejména od ministerstev nebo policejních orgánů, které spadají pod moc výkonnou,
- z toho vyplývá, že pojem „justiční orgán“ ve smyslu čl. 6 odst. 1 rámcového rozhodnutí 2002/584 může zahrnovat orgány členského státu, které se účastní výkonu trestního soudnictví tohoto členského státu, aniž by se nutně jednalo o soudce nebo soudy, a že takový orgán, jako je státní zástupce, který má

v trestním řízení pravomoc trestně stíhat osobu podezřelou ze spáchání trestného činu za účelem jejího postavení před soud, musí být považován za osobu účastnící se výkonu spravedlnosti dotyčného členského státu,

- systém evropského zatýkacího rozkazu zahrnuje ochranu nároků na dvou úrovních, v procesní oblasti a v oblasti základních práv, na něž musí mít hledaná osoba nárok,

druhá úroveň ochrany práv dotčené osoby implikuje, že justiční orgán příslušný podle vnitrostátního práva k vydání evropského zatýkacího rozkazu kontroluje zejména dodržování podmínek nezbytných k jeho vydání a posuzuje, zda je s ohledem na konkrétní případ vystavení rozkazu přiměřené,

- „vystavující justiční orgán“ musí tedy být způsobilý vykonávat tuto funkci objektivně s přihlédnutím ke všem důkazům v neprospěch i prospěch, aniž by byl vystaven riziku, že jeho rozhodovací pravomoc bude předmětem příkazů nebo pokynů zvenčí, zejména ze strany výkonné moci, takže neexistuje žádná pochybnost o tom, že k přijetí rozhodnutí o vydání evropského zatýkacího rozkazu je příslušný tento orgán, a nikoli v konečném důsledku uvedená výkonná moc,
- vystavující justiční orgán musí být schopen při výkonu svých funkcí souvisejících s vydáním evropského zatýkacího rozkazu jednat nezávisle, tato nezávislost vyžaduje existenci statutárních a organizačních pravidel, jež mohou zajistit, že vystavující justiční orgán nebude při přijímání rozhodnutí o vydání takového zatýkacího rozkazu vystaven jakémukoli riziku, že by podléhal zejména individuálnímu pokynu ze strany výkonné moci,
- kromě toho, pokud právo vystavujícího členského státu svěřuje pravomoc k vydání evropského zatýkacího rozkazu určitému orgánu, který se účastní výkonu soudnictví tohoto členského státu, avšak není sám soudem, rozhodnutí o vydání takového zatýkacího rozkazu, a zejména přiměřenost takového rozhodnutí, musí být možné napadnout v uvedeném členském státě soudní žalobou, která plně splňuje požadavky na účinnou soudní ochranu,

a na závěr uvedl, že se pojem „vystavující justiční orgán“ ve smyslu rámcového rozhodnutí nevztahuje na státní zastupitelství, která jsou vystavena riziku, že budou v rámci přijetí rozhodnutí o vydání evropského zatýkacího rozkazu přímo či nepřímo podléhat příkazům nebo individuálním pokynům ze strany výkonné moci, jako je ministr spravedlnosti, avšak naproti tomu tento pojem zahrnuje nejvyššího státního zástupce členského státu, který je sice strukturálně nezávislý na soudní moci, avšak je příslušný k trestnímu stíhání a služební řád mu v rámci vystavení evropského zatýkacího rozkazu poskytuje záruku nezávislosti ve vztahu k výkonné moci.

Zástupce nejvyššího státního zastupitelství tvrdí, že francouzské státní zastupitelství dodržuje požadavky SD EU, jelikož od vydání zákona č. 2013–669 ze dne 25. července 2013 článek 30 francouzského trestního řádu výslovně

vylučuje, aby ministr spravedlnosti udílel státnímu zastupitelství pokyny v jednotlivých věcech.

Je pravda, že podle článku 30 francouzského trestního řádu v platném znění vycházejícím ze zákona ze dne 25. července 2013 nemůže francouzský ministr spravedlnosti udělovat státním zástupcům pokyny v jednotlivých věcech. Nicméně jim může udělovat pokyny obecné.

Lze tedy dospět k závěru, že francouzské státní zastupitelství formálně splňuje kritéria nezávislosti stanovená ve výše uvedených rozsudcích Soudního dvora Evropské unie, přičemž nejvyšší státní zástupce je chráněn před jakýmkoliv individuálním pokynem výkonné moci.

Tato analýza je však v rozporu s analýzou generálního advokáta Campose Sánchez-Bordony předloženou dne 30. dubna 2019 [ve věcech OG a PI (státní zastupitelství v Lübecku a ve Cvikově), C-508/18 a C-82/19 PPU, EU:C:2019:337] který připomíná, že: *„tato nezávislost vnitrostátního orgánu, který vydává EZR, předpokládá, že dotčený orgán vykonává soudní funkce zcela samostatně, není hierarchicky na nikoho vázán ani není nikomu podřízen a od nikoho nepřijímá příkazy či pokyny jakéhokoliv původu, čímž je chráněn před vnějšími zásahy nebo tlaky, které by mohly narušit nezávislost rozhodování jeho členů a ovlivnit jejich rozhodnutí“* (bod 87 stanoviska).

Tomu by mohl bránit hierarchický vztah, zejména mezi nejvyšším státním zastupitelstvím a státními zastupitelstvími působícími u francouzských soudů, jelikož článek 36 francouzského trestního řádu stanoví, že *„nejvyšší státní zástupce může uložit státním zástupcům písemné pokyny, které se zařazují do soudního spisu, aby zahájili nebo nařídili zahájit stíhání nebo předali příslušnému soudu takové písemné návrhy, které nejvyšší státní zástupce považuje za vhodné“*.

Generální advokát uvádí, že *„nezávislost je neslučitelná s jakoukoli hierarchickou vazbou či podřízeností vůči třetí osobě. Držitelé soudní moci jsou nezávislí také na vyšších soudních instancích, které sice mohou přezkoumávat a rušit jejich rozhodnutí a posteriori, avšak nemohou jim ukládat, jak rozhodnout“* (bod 96 stanoviska).

V rozsudku Moulin proti Francii ze dne 23. listopadu 2010 Evropský soud pro lidská práva potvrzuje svoji judikaturu Medveděv proti Francii ze dne 29. března 2010 o neexistenci statusu *„justičního orgánu“* v případě státního zástupce, konstatuje porušení čl. 5 odst. 3 Úmluvy z důvodu, že *„členové francouzského státního zastupitelství nesplňují požadavek nezávislosti na výkonné moci, která podle ustálené judikatury, ze stejného důvodu jako nestrannost, patří mezi záruky vlastní pojmu ‚soudce‘ ve smyslu čl. 5 odst. 3“*.

V tomto rozsudku Evropský soud pro lidská práva *„nejprve konstatuje, že i když všichni soudci zastupují soudní moc uvedenou v článku 66 Ústavy, z vnitrostátního práva vyplývá, že podléhají jinému režimu, než jaký je stanoven pro členy státního*

zastupitelství. Posledně uvedení podléhají stejnému nadřízenému, správci státní pečeti, tj. ministru spravedlnosti, který je členem vlády, a tedy součástí moci výkonné. Na rozdíl od soudců nejsou podle článku 64 Ústavy neodvolatelní. Jsou podřízeni vedení a kontrole svých nadřízených v rámci státního zastupitelství a pravomoci správce státní pečeti, tj. ministra spravedlnosti. Podle článku 33 trestního řádu je státní zastupitelství povinno podávat písemné žaloby v souladu s pokyny, které mu jsou předávány za podmínek stanovených v článcích 36, 37 a 44 uvedeného trestního řádu, i když může svobodně podávat ústní vyjádření, o nichž se domnívá, že jsou ve prospěch spravedlnosti.“ (bod 56 rozsudku) a „připomíná, že záruky nezávislosti vůči výkonné moci a stranám zejména vylučují, aby následně v soudním řízení jednal proti žalujícímu “ (bod 58 rozsudku).

I když je pravda, jak je uvedeno výše, že od reformy z roku 2013 francouzský ministr spravedlnosti nemůže státním zástupcům udělovat pokyny v individuálních věcech, stále platí, že ostatní zjištění Evropského soudu pro lidská práva jsou i nadále aktuální, a to zejména to, které se týká neexistence záruky nezávislosti a nestrannosti státního zástupce ve vztahu k obviněné a vyžádané osobě, neboť státní zastupitelství se vyznačuje mimo jiné svou nedělitelností: členové stejného státního zastupitelství tvoří nedělitelný celek, úkon jednoho člena zastupitelství je proveden jménem celého zastupitelství, a mohou se tedy vzájemně zastupovat nebo být zastupováni po celou dobu řízení.

V projednávané věci je třeba uvést, že státní zastupitelství při tribunal de grande instance de Lyon (soud prvního stupně v Lyonu) zahájilo trestní stíhání navrhovatelky, zatímco člen téhož státního zastupitelství vystavil dotčený evropský zatýkací rozkaz.

S ohledem na tyto úvahy a na judikaturu SD EU vycházející z rozsudků ze dne 27. května 2019 vyvstává otázka, zda francouzské státní zastupitelství dodržuje v projednávané věci kritéria nezávislosti a nestrannosti, tak jak jsou vymezena pro účely vydání evropského zatýkacího rozkazu, neboť systém evropského zatýkacího rozkazu zahrnuje ochranu nároků na dvou úrovních, v procesní oblasti a v oblasti základních práv, kterých vyžádaná osoba požívá, a příslušný justiční orgán určený ve Francii k vystavení evropského zatýkacího rozkazu, který má za úkol kontrolovat dodržování podmínek nezbytných pro toto vydání a přezkoumat jeho přiměřenost s ohledem na okolnosti trestního spisu, je zároveň orgánem činným v trestním řízení ve stejné věci.

Vzhledem k tomu, že řádné uplatňování unijního práva je věcí veřejného zájmu a v projednávaném případě není tak zřejmé, že by neponechávalo prostor pro žádnou rozumnou pochybnost, je třeba (OMISSIS) na základě článku 267 Smlouvy o fungování Evropské unie předložit SD EU předběžnou otázku formulovanou ve výroku tohoto rozsudku.

Z TĚCHTO DŮVODŮ

(OMISSIS)

přerušuje řízení do doby, než Soudní dvůr Evropské unie rozhodne o následující předběžné otázce:

„Může být francouzské státní zastupitelství u vyšetřovacího soudu nebo soudu, u něhož probíhá soudní řízení, které je ve Francii podle práva tohoto státu příslušné pro vydání evropského zatýkacího rozkazu, považováno za vystavující justiční orgán v autonomním smyslu uvedeném v čl. 6 odst. 1 rámcového rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 v případě, kdy má kontrolovat dodržování podmínek nutných pro vydání evropského zatýkacího rozkazu a zkoumat jeho přiměřenost s ohledem na okolnosti trestního spisu, a současně je i orgánem činným v trestním řízení ve stejné věci?“

(OMISSIS) [Podpisy]